

รายงานการประชุมเพื่อนำเสนอผลการประเมินการดำเนินงานตาม
แผนยุทธศาสตร์การจัดการการดื้อยาต้านจุลชีพประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔

วันอังคารที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ เวลา ๑๓.๐๐-๑๖.๐๐น.

ณ ห้องประชุม ๑ โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
ชั้น ๖ อาคาร ๖ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข อ.เมือง จ.นนทบุรี

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นพ.สุริยะ วงศ์คงคาเทพ	
๒. ดร. ภาณุ.นิธิมา สุ่มประดิษฐ์	สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
๓. ภาณุ.สิริมา ปุณณินท์	สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
๔. ภาณุ.นันทิยา สมเจตนากุล	สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
๕. ภก.ไตรเทพ ฟองทอง	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
๖. ภาณุ.นภวรรณ เจนใจ	กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
๗. ดร.วันทนา ปวีณกิตติพร	กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
๘. น.ส.วราลักษณ์ เลิศสุรางคกุล	กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
๙. นพ.วิศัลย์ มูลศาสตร์	กรมควบคุมโรค
๑๐. นพ.ฐิติพงษ์ ยี่งยง	กรมควบคุมโรค
๑๑. น.สพ.ธีรศักดิ์ ชักนำ	กรมควบคุมโรค
๑๒. นพ.วีรวัฒน์ มโนสุทธิ	สถาบันบำราศนราดูร กรมควบคุมโรค
๑๓. นางวราภรณ์ เทียนทอง	สถาบันบำราศนราดูร กรมควบคุมโรค
๑๔. ภาณุ.อมรรัตน์ วิจิตรลีลา	กรมการแพทย์
๑๕. น.ส.กิ่งดาว อินทร์กเดช	กรมควบคุมมลพิษ
๑๖. ภก.ชินวัจน์ แสงอังศุมล	ศูนย์วิชาการเฝ้าระวังและพัฒนาระบบยา
๑๗. นางนาดยา เกรียงชัยพฤกษ์	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
๑๘. สพ.ญ.สุชญา สุขกลัด	กรมปศุสัตว์
๑๙. ดร.พรพิมล อธิปัญญาคม	กรมวิชาการเกษตร
๒๐. ดร.ฐิติพร หลาวประเสริฐ	กรมประมง
๒๑. นายสุทธิพงษ์ วสุโสภภาพล	สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
๒๒. นายศุภภัทร ศิริวรรณ	สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ
๒๓. ดร. ภาณุ.ศรีเพ็ญ ตันติเวสส	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
๒๔. นายทรงยศ พิลาสันต์	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
๒๕. ภาณุ.ธนพร บุชบัวโล	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
๒๖. น.ส.วิลาวรรณ ล้วนคงสมจิตร	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๑๕ น.

ภญ.ธนพร บุชบัวโล นักวิจัยหลักโครงการ ‘การประเมินการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การจัดการ การต่อต้านจุลชีพประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔’ กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุม และชี้แจงว่าการประชุมนี้มี วัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลการประเมินเบื้องต้นและขอข้อคิดเห็นต่อผลการประเมินและข้อเสนอแนะเชิง นโยบาย ต่อจากนั้นได้นำเสนอหลักการและเหตุผล กรอบแนวคิดสำหรับการประเมิน วัตถุประสงค์การประเมิน วิธีการประเมิน ผลการประเมินเบื้องต้น และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (รายละเอียดตั้งเอกสารแนบ ๑) ซึ่ง ผู้เข้าร่วมประชุมมีข้อซักถามและแสดงความคิดเห็นสรุปได้ดังนี้

๑. ความถูกต้องของข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้าในการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรค

๑.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๑

น.สพ.ธีรศักดิ์ ชักนำ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเรื่องระบบการเฝ้าระวังเชื้อดื้อยาว่า ณ ปัจจุบันข้อมูลจากระบบ การเฝ้าระวังผู้ป่วยติดเชื้อดื้อยา (Case-based surveillance system) ยังไม่ครอบคลุมในระดับประเทศ เนื่องจากมีการดำเนินงานเพียง ๓ โรงพยาบาลและมีปัญหาเรื่องการเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูล

ภญ.นภวรรณ เจนใจ เสนอให้แยกหัวข้อเรื่องระบบการเฝ้าระวังแบบค้นหาผู้ป่วย (Case-finding based surveillance system) ออกจากระบบการเฝ้าระวังอื่นๆ เนื่องจากมีวิธีการเก็บข้อมูลแตกต่างจาก ระบบการเฝ้าระวังแบบอื่น

นพ.วีรวัฒน์ มโนสุทธิ เสนอให้เพิ่มการสำรวจความชุกของการติดเชื้อในโรงพยาบาล (Point prevalence survey on healthcare-associated infection) ระบบการเฝ้าระวังการติดเชื้อในโรงพยาบาล (HAI surveillance system) ของสถาบันบำราศนราดูร และการบูรณาการระบบฐานข้อมูลในความก้าวหน้า การดำเนินงานของยุทธศาสตร์ที่ ๑

นอกจากนี้ ดร.วันทนา ปวีณกิตติพร เสนอว่ายุทธศาสตร์ที่ ๑ เป็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง สุขภาพหนึ่งเดียว ซึ่งประกอบด้วยการทำงานจากหลายหน่วยงานทั้งคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อม แต่จากการ นำเสนอผลการประเมินเบื้องต้น ปัญหาอุปสรรคในยุทธศาสตร์ที่ ๑ ชี้ให้เห็นเพียงปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นใน ภาคสุขภาพคนเพียงอย่างเดียว จึงเสนอให้ทบทวนวิจัยเพิ่มเติมปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับภาคส่วนอื่นภายใน ยุทธศาสตร์ด้วย

๑.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๒

ดร. ภญ.นิธิตา สุ่มประดิษฐ์ กล่าวถึงความก้าวหน้าในการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ว่าไม่ได้มี เพียงเรื่องการปรับสถานะยาต้านจุลชีพเพียงอย่างเดียว แต่มีเรื่องอื่นด้วย เช่น การติดตามการกระจายยา เป็นต้น โดย ดร. ภญ.นิธิตา สุ่มประดิษฐ์ ขออนุญาตชี้แจงข้อมูลเพิ่มเติมให้แก่ทบทวนวิจัยในภายหลัง

๑.๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๔

สพ.ญ.สุชนา สุขกลัด ขอแก้ไขและเพิ่มเติมข้อมูลความก้าวหน้าในการดำเนินงานของยุทธศาสตร์ที่ ๔ ที่ผู้ประเมินนำเสนอ ดังนี้ ๑) เรื่องการใช้คำ ‘การออกประกาศที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและใช้ยาสัตว์’ ให้เปลี่ยนเป็น ‘การออกประกาศที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลอาหารสัตว์ที่ผสมยา’ ๒) เพิ่มเรื่องการอบรมสัตวแพทย์ผู้

ควบคุมระบบการผลิตอาหารสัตว์ ๓) ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ปลอดยาปฏิชีวนะ ปัจจุบันมีฟาร์มสุกรที่ผ่านการรับรองจำนวน ๗๔ ฟาร์ม และอยู่ระหว่างขั้นตอนการตรวจประเมินอีก ๑๐๔ ฟาร์ม นอกจากนี้กรมปศุสัตว์ยังมีโครงการนำร่องฟาร์มไก่ไข่ปลอดยาปฏิชีวนะในเขตภาคเหนือ ซึ่งปัจจุบันมีฟาร์มไก่ไข่ที่ได้รับการรับรองจำนวน ๓๔ ฟาร์ม และคาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ จะมีการขยายผลการดำเนินงานเป็นฟาร์มไก่ไข่ทั่วประเทศ

ดร.พรพิมล อธิปัญญาคม ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเรื่องความก้าวหน้าการดำเนินงานในภาคการเกษตรว่ากรมวิชาการเกษตรมีการจัดอบรมเพื่อสร้างความรับรู้เกี่ยวกับยาต้านจุลชีพให้แก่นักวิชาการภายในกรมวิชาการเกษตรและเกษตรกร

ดร.ฐิติพร หลาวประเสริฐ เสนอให้เพิ่มกรมประมงเป็นหนึ่งในหน่วยงานแกนประสานยุทธศาสตร์ที่ ๔ และสอบถามถึงความก้าวหน้าในการดำเนินงานของกรมที่ไม่ได้ระบุอยู่ในการนำเสนอ ทั้งนี้ ญ.ธนพร บุชบัวโล ชี้แจงว่าเนื่องจากการนำเสนอมีระยะเวลาที่จำกัด จึงทำให้ไม่สามารถนำเสนอผลความก้าวหน้าของทุกหน่วยงานได้อย่างครบถ้วน

สพ.ญ.สุชนา สุขกลัด เสนอให้ตัดประเด็นเรื่องผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญออกจากปัญหาอุปสรรคของยุทธศาสตร์ที่ ๔ เนื่องจากเป็นเพียงปัญหาจากบางหน่วยงานเท่านั้น นพ.สุริยะ วงศ์คงคาเทพ เสนอให้ปรับข้อความดังกล่าว โดยที่มิวิจัยอาจนำเสนอเป็น ‘ผู้บริหารมีความพยายามที่จะปรับบทบาทหน้าที่หน่วยงานให้สอดคล้องต่อการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์และอยู่ในช่วงการปรับตัว จึงทำให้มีความก้าวหน้าในการดำเนินงานน้อย’ จากนั้น ดร.วันทนา ปวีณกิตติพร เสนอให้ที่มิวิจัยนำเสนอประเด็นดังกล่าวโดยใช้การกล่าวถึงกิจกรรม (Action based) ว่ามีความก้าวหน้าในการดำเนินงานน้อยแทนการอ้างถึงยุทธศาสตร์หรือหน่วยงานโดยตรง

๑.๔ ยุทธศาสตร์ที่ ๕

คุณนิตยา เกรียงชัยพฤกษ์ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ที่ผ่านมายุทธศาสตร์ที่ ๕ มีการจัดทำแผนการสื่อสารสุขภาพเรื่องเชื้อดื้อยาให้แก่ประชาชน และขอแก้ไขข้อความในหัวข้อปัญหาอุปสรรคของยุทธศาสตร์ที่ ๕ โดยให้ตัดข้อความ ‘หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่มีประสิทธิภาพในประเด็นที่จะเผยแพร่’ ออก และเปลี่ยนข้อความ ‘ขาดหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสื่อสารในคณะอนุกรรมการ’ เป็น ‘ควรมีหน่วยงานภาคีสื่อมวลชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น’

คุณสุทธิพงษ์ วสุโสภานพ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมถึงความก้าวหน้าในการดำเนินงานของยุทธศาสตร์ที่ ๕ ว่าจะมีการเสนอวาระเรื่องการใช้อย่างสมเหตุผลผ่านสมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ ๑๒ ที่จะจัดขึ้นในเดือนธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๒ เพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชน

นอกจากนี้ ภก.ชินวัจน์ แสงอังคุมาล และคุณนิตยา เกรียงชัยพฤกษ์ ได้กล่าวถึงประเด็นเรื่องความร่วมมือของกระทรวงศึกษาธิการที่ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนหลักสูตรและวางแผนการสื่อสารต่อเยาวชน

๒. ข้อคิดเห็นต่อผลการประเมินและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ดร. ภาณุ.นิธิมา สุ่มประดิษฐ์ ให้ความเห็นต่อผลการประเมินว่า แผนยุทธศาสตร์มีความครอบคลุมในหลายภาคส่วนตามที่ระบุไว้จากการประเมิน อย่างไรก็ตามแผนยุทธศาสตร์มีความชัดเจนในการดำเนินงาน การให้ความร่วมมือ และความก้าวหน้าในการดำเนินงานแต่ละภาคส่วนไม่เท่ากัน ซึ่งอาจเกิดจากความพร้อมของแต่ละหน่วยงาน จึงเสนอให้ทีมวิจัยพิจารณาปรับและเพิ่มเติมข้อความดังกล่าวในหัวข้อสรุปและอภิปรายผล (เอกสารแนบ ๑ หน้า ๓๐) นอกจากนี้ ดร. ภาณุ.นิธิมา สุ่มประดิษฐ์ ได้เสนอว่า การทำงานเรื่องการจัดการเชื้อดื้อยาฯ เป็นการทำงานที่ต้องประสานหลายหน่วยงานเข้าด้วยกัน ซึ่งในปัจจุบันพบว่าการทำงานยังขาดการมีส่วนร่วมของหลายภาคส่วน เช่น ภาคอุตสาหกรรม ภาคการศึกษา และภาควิชาการ เป็นต้น ซึ่งปัญหาดังกล่าวที่ทีมวิจัยอาจพิจารณาใส่เป็นข้อมูลเพิ่มเติมในหัวข้อข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

นพ.สุริยะ วงศ์คงคาเทพ ให้ข้อเสนอแนะเรื่องการประเมินตามแผนยุทธศาสตร์ว่า การประเมินตามแผนยุทธศาสตร์สามารถแบ่งออกเป็น ๒ ระดับ ได้แก่ ๑) การประเมินในระดับยุทธศาสตร์ (Strategic level) และ ๒) การประเมินในระดับปฏิบัติ (Operational level) ซึ่งการประเมินนี้เป็นการประเมินในระดับปฏิบัติเนื่องจากใช้ข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ไม่มีข้อเสนอแนะที่สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงในระดับยุทธศาสตร์เท่าที่ควร ในการนี้ นพ.สุริยะ วงศ์คงคาเทพ จึงเสนอว่า ๑) ให้ทีมวิจัยทำการประเมินติดตามสถานะของแต่ละยุทธศาสตร์ เพื่อดูว่าในแต่ละยุทธศาสตร์มีการดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยไม่จำเป็นต้องลงรายละเอียดถึงระดับหน่วยงาน ๒) เรื่องการประเมินโครงสร้างและกลไกการดำเนินงาน แผนยุทธศาสตร์ควรถูกขับเคลื่อนด้วยคณะกรรมการนโยบายการดื้อยาต้านจุลชีพ หรือถูกขับเคลื่อนด้วยผู้บริหารในระดับนโยบายมากกว่าหน่วยงานในระดับปฏิบัติ แต่ในปัจจุบันการดำเนินงานภายใต้แผนยุทธศาสตร์ถูกขับเคลื่อนโดยหน่วยงานระดับปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจุดนี้ชี้ให้เห็นถึงปัญหาการขาดความเข้มแข็งในการบริหารจัดการของคณะกรรมการนโยบายฯ โดยอาจเป็นผลมาจากสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศ ทีมวิจัยจึงควรนำเสนอถึงแนวทางในการบริหารจัดการของคณะกรรมการนโยบายฯ รวมถึงเสนอระบบกลไกการติดตามการดำเนินงาน เช่น การเสนอให้มีการตั้งทีมประเมินและติดตามการดำเนินงานจากบุคคลภายนอกที่สามารถประเมินการดำเนินงานในภาพกว้างได้ เป็นต้น ๓) ควรมีการเสนอแนะเรื่องความร่วมมือของภาคส่วนอื่นๆ เพิ่มเติม

คุณสุทธิพงษ์ วสุโสภภาพล เสนอให้ทีมวิจัยทำการวิเคราะห์หาช่องว่าง (Gaps) ระหว่างยุทธศาสตร์และระหว่างหน่วยงาน และเสนอให้ทีมวิจัยทำแบบจำลอง (Proxy) กลไกการดำเนินงานทั้งในระดับนโยบายและในระดับพื้นที่ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานในอนาคต นอกจากนี้ คุณสุทธิพงษ์ วสุโสภภาพล ยังได้เสนอให้ทีมวิจัยพิจารณาเพิ่มเรื่องการบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานเข้าไปในหัวข้อข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เนื่องจากการบูรณาการข้อมูลจะทำให้สามารถเห็นภาพรวมสถานการณ์ในระดับประเทศ และนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการดำเนินงานได้

ภก.ไตรเทพ ฟองทอง เสนอให้ทีมวิจัยเปรียบเทียบกรอบการดำเนินงานในแต่ละยุทธศาสตร์ และทำการประเมินความก้าวหน้าในการดำเนินงาน เพื่อชี้ให้เห็นว่าในแต่ละยุทธศาสตร์ยังขาดการดำเนินงานในส่วนใดบ้าง และวิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้การดำเนินงานไม่เกิดขึ้นหรือล่าช้า

ภญ.อมรรัตน์ วิจิตรลีลา ชี้แจงถึงประเด็นการประสานกับสถาบันการศึกษา/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีการปลูกฝังการใช้ยาปฏิชีวนะอย่างเหมาะสมในบุคลากรทางการแพทย์ (เอกสารแนบ ๑ หน้า ๓๒) ว่า ที่ผ่าน

มามีการดำเนินการปลูกฝังเรื่องดังกล่าวอย่างต่อเนื่องแต่ขาดกลไกการกำกับติดตามผลการปฏิบัติในบุคลากร
ทางการแพทย์

น.สพ.ธีรศักดิ์ ชักนำ เสนอให้เพิ่มข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับยุทธศาสตร์ที่ ๑ เรื่องการบูรณาการ
ข้อมูลระหว่างข้อมูลทางห้องปฏิบัติการและโรงพยาบาล เพราะเรื่องดังกล่าวถือเป็นประเด็นสำคัญเพื่อเริ่มต้น
การดำเนินงานการเฝ้าระวังในอนาคต

ปิดประชุมเวลา ๑๕.๐๐ น.

.....*V.Lm.*.....

(นางสาววิลาวรรณ ล้วนคงสมจิตร)

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

.....*ณพร*.....

(ภญ.ณพร บุชบาวไล)

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

ประเด็นเสนอแนะเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ประชุม

๑. ผศ.นพ.กำธร มาลาธรรม เสนอให้แก้ไขข้อความ ‘หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่มีประสบการณ์ในประเด็นที่จะ
เผยแพร่’ ในสรุปประชุมหัวข้อความถูกต้องของข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้าในการดำเนินงานและปัญหา
อุปสรรคในยุทธศาสตร์ที่ ๕ เป็น ‘หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังต้องการประสบการณ์เพิ่มเติมในประเด็นที่จะ
เผยแพร่’